

فهرست

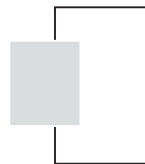
۷.....	سخن مترجم
۱۱.....	مقدمه مؤلف

بخش ۱: نگارش گزارش‌ها

۱۹.....	فصل ۱: شروع کار
۳۹.....	فصل ۲: بخش مقدمه
۵۱.....	فصل ۳: بخش روش
۷۳.....	فصل ۴: بخش یافته‌ها
۱۰۳.....	فصل ۵: بخش بحث
۱۲۳.....	فصل ۶: عنوان و چکیده
۱۲۹.....	فصل ۷: منابع و پیوست‌ها
۱۳۹.....	فصل ۸: آماده کردن نسخه نهایی گزارش

بخش ۲: طرح و آمار

۱۷۵.....	فصل ۹: آزمایش، همبستگی و توصیف
۲۰۱.....	فصل ۱۰: طرح آزمایشی پایه
۲۳۹.....	فصل ۱۱: آمار: آزمون معنی‌داری
۲۶۳.....	فصل ۱۲: آمار: اندازه اثر و توان
۲۸۱.....	فصل ۱۳: طرح‌های آزمایشی پیشرفته‌تر
۳۱۹.....	پاسخ سؤالات پرسیده شده در فصل‌های قبلی
۳۳۵.....	واژه‌نامه انگلیسی به فارسی
۳۳۹.....	واژه‌نامه فارسی به انگلیسی
۳۴۳.....	منابع

از مهم‌ترین مهارت‌های مورد نیاز دانشجویان رشته‌های مختلف روان‌شناسی و سایر علوم رفتاری و اجتماعی، مهارت‌های انجام پژوهش و سپس گزارش آن است. گرچه در مورد نحوه انجام پژوهش، نحوه تحلیل‌های آماری داده‌ها و نحوه جستجو و انجام پژوهش در برنامه‌های درسی رسمی و غیررسمی این رشته‌ها، توصیه‌های زیادی فراهم شده و منابع و سرفصل‌های درسی زیادی وجود دارد، اما در مورد نحوه نگارش گزارش تخصصی پژوهش، مطالب زیادی وجود ندارد و منابع اندکی هم در این زمینه، موجود است. دانشجویان و پژوهشگران نیاز دارند که در کنار تسلط بر مبانی نظری، روش‌های پژوهش و تحلیل‌های آماری، بر شیوه نگارش علمی و گزارش‌نویسی آنها هم تسلط یابند. این توانمندی فراتر از تسلط بر دستورالعمل‌های نگارشی و سبک‌های رایج و نیز توانایی نظری، روش‌شناسی و آماری است، اما باعث می‌شود از این توانایی‌ها در تولید یک اثر علمی به بهترین وجه ممکن استفاده شود.

این ایده مطرح است که در دنیای پژوهش و نشر پژوهش با دو دسته پژوهشگر مواجه هستیم: پژوهشگرانی که توانمندی نظری و ایده‌پردازی بالایی دارند و پژوهشگرانی که توانایی روش پژوهش بالایی دارند: دسته دوم در نشر یافته‌ها راحت هستند و گروه اول مشکلات زیادی در نشر یافته‌های خود دارند. اما باید بگوییم این دو توانمندی جدا از هم نیست و تصور جدایی آنها از هم سخت و غیرقابل دفاع است. لازم است محقق هم بر مبانی نظری، هم بر روش و هم بر شیوه گزارش یافته‌هایش تسلط یابد. این کتاب سعی دارد تا بین این دو دیدگاه پیوند برقرار سازد و اصول و روش‌هایی ارائه دهد که پژوهشگر بهتر بتواند ایده‌هایش را بر کاغذ بیاورد.

هدف این کتاب، ارائه اصول و راهنمایی‌های اساسی در مورد چگونگی نوشتن گزارش عملی و پژوهشی برای دانشجویان و پژوهشگران رشته‌های مختلف روان‌شناسی است که می‌تواند مورد استفاده پژوهشگران سایر علوم رفتاری و

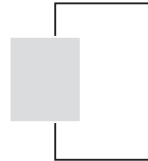
اجتماعی نیز قرار گیرد. این کتاب با دادن مشاوره‌های روشن و دقیق می‌تواند در هر مرحله از فرایند نوشتن گزارش، به دانشجویان و پژوهشگران کمک کند. این کمک‌ها شامل توصیف مسائل و اصول مربوط به ساختار^۱، سبک و دیگر مسائل اساسی و ضروری نوشتن گزارش‌های پژوهشی و کاربردی خوب است. این اثر در درجه اول به چگونگی گزارش‌نویسی پرداخته است. با توجه به اهمیت مبانی نظری، روش تحقیق و نیز روش تحلیل آماری در پژوهش‌های رشته‌های مختلف روان‌شناسی و سایر حوزه‌های نزدیک، تأکید این کتاب بر نحوه گزارش پژوهش و نحوه گزارش تحلیل‌های آماری و معرفی ارکان اصلی گزارش پژوهش و نحوه تهیه آن است.

متن اصلی کتاب، تا به حال چندین بار به زبان اصلی تجدید چاپ شده و به همراه نسخه الکترونیکی آن مورد استفاده دانشجویان کارشناسی و تحصیلات تکمیلی زیادی قرار گرفته است. علیرغم این که کتاب‌های خیلی زیادی در زمینه روش‌های آماری، روش تحقیق و مقاله‌نویسی نوشته شده است، ولی این کتاب جایگاه بالایی در این زمینه دارد و اصول، روش‌ها و راهنمایی‌هایی را فراهم می‌کند که می‌تواند نیازهای پژوهشگران تازه‌کار و حتی قوی را برطرف کند. راهنمایی‌هایی که دانستن و تسلط بر آن، نیاز به تجربه زیادی دارد و در هیچ‌جایی به‌طور کامل به آنها اشاره نشده است. این کتاب می‌تواند مکمل دانش و مهارت روش تحقیق، تحلیل آماری و دانش تخصصی پژوهشگران باشد تا از آن دانش و مهارت خود به بهترین وجه ممکن استفاده کنند. گرچه این کتاب برای پژوهشگران رشته‌های روان‌شناسی نوشته شده است، ولی می‌تواند مورد استفاده دانشجویان تمامی سطوح به‌خصوص مقطع کارشناسی‌ارشد و کارشناسی رشته‌های علوم اجتماعی و رفتاری (روان‌شناسی، علوم تربیتی، مدیریت و علوم اجتماعی) به عنوان منبع اصلی گزارش پایان‌نامه‌نویسی و کتاب کمک‌درسی دروس روش تحقیق و روش‌های آماری قرار گیرد. محققان سطوح بالاتر و کارشناسان مؤسسات پژوهشی نیز می‌توانند از این کتاب استفاده نمایند. لازم می‌دانم از دانشجویان و پژوهشگران علاقه‌مندی که انگیزه ترجمه این اثر را ایجاد کردند تشکر کنم. این ترجمه حاصل یک کار مشترک با دانشجویان کارشناسی ارشد تحقیقات آموزشی دانشگاه

فردوسی مشهد است. بخش قابل توجهی از فصول با همکاری سرکار خانم ارفع ترجمه شده، همچنین سرکار خانم بهمن آبادی در ترجمه ۴ فصل کتاب همکاری داشته‌اند. همه همکاران در دو و حتی چند بارخوانی اثر به بهبود آن کمک کردند. لازم است از این همکاران آینده‌دار که باعث ترجمه و بهبود ترجمه چنین اثر ارزشمندی شدند تشکر نمایم. از مدیر محترم انتشارات، جناب آقای دکتر ارجمند، نیز که زحمت بررسی اولیه و چاپ این اثر را پذیرفته‌اند، سپاسگزاری می‌کنم. امیدوارم این اثر بتواند نقش حتی اندکی در بهبود گزارش‌نویسی پژوهشگران تازه‌کار و کارآموده داشته باشد. مترجمین پذیرای نظرات و پیشنهادات کلیه خوانندگان، اساتید، دانشجویان و پژوهشگران علاقه‌مند در بهبود و اصلاح اثر پیش رو هستند (kareshki@um.ac.ir).

دکتر حسین کارشکی

دانشیار روان‌شناسی تربیتی دانشگاه فردوسی مشهد

چگونه از این کتاب برای گزارش پروژه‌های

عملی و پژوهش استفاده کنیم؟

این نوشته، کتابی در مورد چگونگی نوشتن گزارش عملی برای دانشجویان [دوره‌های مختلف] است و بدین منظور طراحی شده که با ارائه مشاوره‌های روشن و دقیق، در هر یک از مراحل گزارش نویسی، به دانشجویان کمک کند. این کمک‌ها شامل توصیف مسائل مربوط به قالب، سبک و دیگر مسائل اساسی مرتبط با نوشتن گزارش‌های پژوهشی و کاربردی خوب است. از آنجا که این کتاب در درجه اول در مورد چگونگی نوشتن یک گزارش است، لذا بدنه اصلی این کتاب را همین موضوعات شکل می‌دهند. در قسمت ۱ و ۲ این کتاب مطالبی در مورد طراحی و تحلیل آماری ارائه شده است. این مطالب با هدف شکل‌گیری زمینه آماری و پژوهشی طراحی شده است تا بتواند الزامات گزارش نویسی برای این زمینه‌ها را فراهم آورد. مطالب مربوط به هر یک از این بخش‌ها توسط یک وب سایت حمایت و پشتیبانی شده است، که در این وب سایت مطالب بیشتری در خصوص گزارش نویسی و طراحی پژوهش به نمایش گذاشته شده است. وب سایت مورد نظر در آدرس زیر قابل ردیابی است: <http://mcgraw-hill.co.uk/openup/harris/>

این کتاب اولین بار در سال ۱۹۸۶ منتشر شد، چندین بار تجدید چاپ شد و نسخه فعلی، ویرایش سوم کتاب است، بنابراین چندین نسل از دانشجویان دوره لیسانس [و بالاتر] از فواید و مزایای این کتاب در مطالعات خود بهره برده‌اند. امیدوارم که این نسخه از کتاب نیز تداوم بخش سودمندی قبلی کتاب برای دانشجویان بوده باشد و انتظار دارم که در این خصوص ایمیل‌هایی از سوی دانشجویان دریافت کنم.

در نسخه جدید کتاب چندین تغییر و به‌روزرسانی صورت گرفته است.

بدیهی‌ترین نمونه این تغییر و به‌روزرسانی، هم‌ترازسازی و به‌روزرسانی این کتاب با دو کتاب آماری منتشر شده از سوی ناشران است. این دو کتاب بدین‌خاطر انتخاب شدند که استفاده و کاربرد آنها نسبتاً آسان و مطالب آنها از وسعت و پراکندگی مناسبی برخوردار است. همچنین این کتاب‌ها در جای خود از جمله پرفروش‌ترین کتاب‌ها هستند. کتاب آموزش کاربرد آزمون‌های آماری در روان‌شناسی از گرین و الیورا (۲۰۰۶)، جزء کتاب‌های پایه و مقدماتی بوده و برای دانشجویانی که تازه وارد رشته و حرفه روان‌شناسی شده‌اند، مناسب و مفید است. کتابچه راهنمای بسته آماری برای علوم اجتماعی (SPSS) پالانت (۲۰۰۷) تا حدی پیشرفته‌تر از کتاب جی، گرین و ام. دی. الیورا بوده و برای دانشجویان دوره کارشناسی که تا حدودی مجرب‌تر هستند، مناسب است. شما در پایان فصل ۴ و فصول بخش ۲ منابعی را خواهید یافت که شما را با موضوعات مناسب این دو کتاب آماری و وب سایت کتاب حاضر، آشنا می‌کند.

اگرچه، در نسخه جدید این کتاب، همچنان تأکید اصلی بر کارهای آزمایشی به قوت خود باقی است، اما من در خصوص چگونگی نوشتن سایر اشکال مطالعات کمی نیز بحث خواهم کرد. این کتاب و وب سایت آن برای دانشجویانی که هر نوع گزارش کمی، و نه فقط آزمایشی را می‌نویسند، مناسب است.

در این نسخه از کتاب، در پایان هر یک از فصول بخش دوم کتاب، مطالبی آورده شده است تا به کمک این مطالب، دانشجویان میزان درک و فهم خود از مطالب فصل را بسنجند و آموخته‌های خود را درونی و تقویت کنند. در ابتدای هر یک از این فصول، برای سؤالات تشخیصی، پاسخ‌هایی فراهم شده و در مجموع، ۵۰ سؤال خودارزیابانه وجود دارد. این نسخه از کتاب همچنین شامل یک بخش کاملاً اصلاح شده در خصوص چگونگی پیدا کردن منابع است. چنین فرض شده است که هم‌اکنون بسیاری از منابع به صورت الکترونیکی در دسترس هستند (فصل ۱) و بخش بسیار گسترده‌ای از مطالب در خصوص چگونگی استناد دادن به منابع الکترونیکی در بخش منابع گزارشات و برطبق راهنمای جدید انجمن روان‌شناسی آمریکا (APA) است (فصل ۷). همچنین از توصیه‌های اخلاقی اخیر انجمن روان‌شناسی بریتانیا در انجام تحقیقات اینترنتی (بخش ۱۰) استفاده شده است. من همچنین فهرستی از نکاتی که دانشجویان باید در تهیه گزارش‌هایشان رعایت کنند،

فراهم کرده‌ام. در کنار این توصیه‌ها، در حال حاضر نمادهایی در حاشیه قرار دارند تا مشخص شود توصیه‌ها در کجا قرار گرفته‌اند تا به دانشجو کمک کند دچار خطا نشود. برای بار اول، فهرست مطالب وب سایت در کتاب چاپ می شود و آیکن‌ها هم مشخص می‌کنند که مراجع در چه جاهایی برای پوشش بیشتر مباحث ارائه شده‌اند. تحلیل‌هایی درمورد مطالب هر بخش نیز انجام شده است. این موارد در انتهای کتاب قابل رؤیت است.

تغییرات عمده‌ای رخ داده است، اما بخش‌های مهمی نیز بدون تغییر باقی مانده‌اند. امیدواریم بخش‌هایی که در ویراست‌های پیشین مورد توجه مدرسان و دانشجویان بوده‌اند، حفظ شده باشد.

برای دانشجویان

در این کتاب به چگونگی نوشتن گزارشات عملی پرداخته شده است. این کتاب بدین منظور طراحی شده است که به دانشجوی [دوره کارشناسی و سایر مقاطع] کمک کند تا بتوانند گزارش‌های خوبی از مطالعات‌شان بنویسند. گزارش‌نویسی از پروژه‌های عملی، بخش مهمی از برنامه‌های دوره‌های روان‌شناسی است. در این کتاب مطالب و توصیه‌هایی در خصوص چگونگی گزارش‌نویسی مطالعات کمی در روان‌شناسی (یعنی مطالعاتی که با داده‌های عددی سروکار دارند) آورده شده است. البته تأکید اصلی کتاب کمک به شما برای نوشتن گزارش‌های آزمایشی است که در موقعیت‌های متعدد از شما خواسته می‌شود چنین گزارشاتی بنویسید.

این کتاب، راهنمایی برای طرح‌ریزی و همچنین نوشتن گزارش‌ها است. چرا؟ زیرا بخش‌های مختلف این دو بخش از گزارش (طرح‌ریزی و نوشتن گزارش‌ها) بسیار شبیه و مرتبط به هم هستند. نوشتن گزارش یک مطالعه و طرح‌ریزی برای آن بدون درک چرایی و علت آن، امری دشوار است. بنابراین، این نسخه از کتاب (راهنما) به شما کمک می‌کند تا به درک کاملی از آنچه که در گزارش خود بدان نیاز دارید، برسید و همچنین از نقش و کارکردی که گزارش شما می‌تواند در دنیای علم ایفاء کند، آگاه شوید. برای دستیابی به چنین دانش و آگاهی‌ای در خصوص نقش گزارش‌ها، باید درباره ماهیت و هدف مطالعات تجربی مثل

آزمایشات، نیز چیزهایی را بدانید و درک کنید. با این حال، بسیاری از مسائل و مشکلاتی که شما به هنگام نوشتن گزارش با آنها مواجه می‌شوید مسائلی از قبیل چگونگی نوشتن مشخصات طرح گزارش، یا چگونگی گزارش کافی و مناسب نتایج تحلیل‌های آماری نیز هستند. پاسخ به چنین سؤالاتی، با میزان دانش شما در خصوص قواعد گزارش‌نویسی، منطق و واژه‌شناسی طرح گزارش مرتبط است.

چگونگی استفاده از این کتاب

هدف من در این کتاب، از یک سو، نوشتن مقدمه‌ای پیرامون طراحی و نوشتن گزارش‌ها و از سویی دیگر، تهیه مرجعی سودمند و مفید برای دانشجویان جهت انجام پژوهش است. خواهیم دید که این کتاب به مانند یک فرهنگ اصطلاحی یا فرهنگ لغات و هر چیز دیگری که شما به هنگام نیاز بدان مراجعه می‌کنید، عمل می‌کند و مورد استفاده شما قرار می‌گیرد. مخصوصاً ممکن است شما مجبور باشید که هر یک از بخش‌های کتاب را قبل از درک کامل آن، چند بار مرور کنید. در واقع این کتاب به همین علت نوشته شده است. هرگز به خود اجازه ندهید که از این گزارشات عملی بیش از حد بترسید، هرچند، تکلیفی را که با آن مواجه هستید دست کم نگیرید. نوشتن گزارش آسان نیست؛ اما امیدوارم که با مطالعه این کتاب، نوشتن گزارش برای شما آسان‌تر شود.

ضروری است که شما نقش فعالی در تلفیق و ترکیب متون داشته باشید و صرفاً دریافت‌کننده منفعل اطلاعات نباشید. پس از مطالعه این کتاب، شما به خوبی می‌توانید تشخیص دهید که بین آنچه که می‌دانید و آنچه که نیاز به دانستن دارید، چه تفاوتی وجود دارد.

سیاسگزاری نویسنده

من از چهار منتقد ناشناس نیز سیاسگزاری می‌کنم - چرا که بازنگری‌ها و نقدهای آنان من را به شدت تحت تأثیر قرار داده و در تجدیدنظر این نسخه از کتاب یاری کرده است. من از دو همکارم، پل نورمن و ریچارد رو که در برخی از قسمت‌های

کتاب، توضیحات و تفاسیری افزوده‌اند، سپاسگزاری می‌کنم. همچنین، دوست دارم از تمامی کسانی که در طی مدت سال‌ها و در شرایطی که روی این کتاب کار می‌کردم، من را تحمل کردند، سپاسگزاری کنم. همچنین از تمام کسانی که این کتاب را دو و سه بار خوانده‌اند، امتیازات خدمت ممتاز می‌دهم.

بخش ۱ نگارش گزارش‌ها

شما به عنوان دانشجوی رشته روان‌شناسی [یا هر رشته علوم انسانی دیگر]، وقتی که وارد دانشگاه می‌شوید، با موضوعاتی چون روش‌شناسی [روش تحقیق] و آمار مواجه می‌شوید که شاید از قبل انتظارش را نداشته‌اید و این امر شما را متعجب و غافل‌گیر می‌کند. این مسئله برای اکثریت افراد به نوعی شوک‌برانگیز است.

قصد من در این کتاب این است که تا حد امکان یکی از انتظارات مهم این دوره را برای شما به تصویر بکشم و شیوه مواجهه با آن را بیان کنم. قطعاً شما در سایر دروس مختلف رشته تحصیلی‌تان، دغدغه‌ها و انتظارات علمی دیگری را به‌طور مفصل و به شکل کامل و انتقادی بررسی خواهید کرد. اما در این اثر من سعی می‌کنم در مورد شیوه گزارش پژوهش و پروژه عملی را به تصویر بکشم. انجام کارهای عملی (مثل آزمایشگری)، در بسیاری از دوره‌های آموزشی [و در علوم مختلفی مانند روان‌شناسی، علوم اجتماعی، علوم تربیتی و علوم طبیعی] مهم و ضروری است. در اکثر موارد، نگارش حداقل بعضی از این کارها به شکل بسیار ساختاریافته و نوشتن گزارش‌های عملی منظم ضروری است.

گزارش پژوهش مثل داستانی است که شما درباره کار انجام شده، چرایی انجام این کار و نتایج حاصل از آن و سایر موارد توضیح می‌دهید. در نوشتن گزارش پژوهش، شما مانند یک قصه‌گوی قدیمی که داستان‌ها را بر طبق قواعد ساختاریافته و پذیرفته‌شده‌ای می‌نویسد، عمل می‌کنید و نه به مانند رمان‌نویسان امروزی که فارغ از هر گونه محدودیتی شکل و محتوای رمان را تنظیم می‌کنند. با وجود اینکه شما گزارش پژوهش خود را برای کسانی می‌نویسید که دانش محدودی درباره آن دارند، اما با این حال انتظار می‌رود که گزارش پژوهش را به گونه‌ای ارائه کنید که گویی خواننده گزارش هرگز آن را نشنیده و هیچ آشنایی با آن ندارد، یعنی اینکه شما با این فرض که مخاطبان گزارش دانش کمی درباره حوزه پژوهشی موردنظر دارند، باید جزئیات کار خود را به‌طور مفصل شرح دهید. مطالبی که شما باید در متن گزارش خود به‌طور مفصل در مورد آنها توضیح

دهید، در کادر ۱-۱ به نمایش گذاشته شده است. اولین سرنخ‌ها در مورد ماهیت، معنی و ساختار حاکم بر گزارش پژوهش، با نگاهی به ساختار اصلی آن به دست می‌آید. گزارش پژوهش شامل بخش‌هایی است که ترتیب و توالی قطعی و پذیرفته‌شده‌ای را دنبال می‌کنند. این بدان معنی است که به هنگام نوشتن گزارش پژوهش، باید آن را به اجزا و قسمت‌های مختلفی تقسیم کنید و هریک از این بخش‌ها را در قسمت‌های مختلفی از گزارش بنویسید. ترتیب و توالی منطقی بخش‌های مختلف گزارش در کادر ۱-۲ نشان داده می‌شود.

۱	فعالیتی که انجام داده‌اید.
۲	چرایی و علت انجام این فعالیت
۳	چگونگی انجام فعالیت
۴	یافته‌های حاصل از فعالیت انجام شده (که شامل جزئیاتی در مورد چگونگی تحلیل داده‌ها است)
۵	معنی و مفهوم یافته‌های حاصل از مطالعه

کادر ۱-۱. اطلاعاتی که شما باید در گزارش هر فعالیتی ارائه دهید.

چکیده
مقدمه
روش
نتایج
بحث
منابع
پیوست‌ها (در صورت وجود)

کادر ۱-۲. بخش‌های مختلف تشکیل‌دهنده یک گزارش علمی

شما با نوشتن عنوان هر بخش در ابتدای صفحه می‌توانید بخش‌های مختلف گزارش را از یکدیگر متمایز سازید. البته از بین بخش‌های مختلف گزارش، فقط در بخش عنوان و مقدمه نیازی به نوشتن تیترا نیست. ترتیب و توالی و ارتباط منطقی بخش‌های مختلف گزارش در کادر ۱-۳ نشان داده شده است.

از بین بخش‌های مختلف گزارش پژوهش، بخش روش متشکل از بخش‌های فرعی دیگری است (کادر ۴-۱). در مورد ترتیب و شیوه ارائه بخش‌های فرعی مختلف مربوط به بخش روش و همچنین الزامی یا اختیاری بودن هر یک از این بخش‌ها اختلاف نظرهایی وجود دارد. من در این کتاب، ترتیبی را که در کادر ۴-۱ به نمایش گذاشته شده است، به کار برده‌ام. البته ممکن است به شما توصیه شود که از روش‌های دیگری استفاده کنید.

مقدمه	شما چه فعالیتی انجام داده‌اید؟
	چرا شما آن را انجام داده‌اید؟
روش	چگونه آن را انجام داده‌اید؟
نتایج	به چه چیزهایی دست یافته‌اید؟ (شامل جزئیات چگونگی تحلیل داده‌ها)
بحث	به نظر شما یافته‌های پژوهش چه معنا و مفهومی دارند؟

کادر ۳-۱. نحوه ترکیب اطلاعات پژوهش در بخش‌های مختلف گزارش در کادر ۱-۱ به نمایش گذاشته شده است.

روش
طرح پژوهش
شرکت‌کنندگان
ابزار (یا) مواد
روند کار

کادر ۴-۱. بخش‌های فرعی مربوط به روش پژوهش.

مسئله حائز اهمیت این است که شما باید مواد و اطلاعات گزارش را با روش مناسبی در بخش‌های فرعی این بخش از گزارش بگنجانید. بنابراین، گزارش پژوهش یک سند رسمی متشکل از مجموعه‌ای از بخش‌ها است که انتظار می‌رود اجزا یا بیت‌های اطلاعاتی خاصی را فراهم کند. در ادامه این کتاب، قواعد مربوط به هر قسمت ذکر شده است. به‌طور کلی قواعدی وجود دارد که به‌طور مفصل درباره هرکدام از آنها صحبت خواهیم کرد. در نوشتن گزارش پژوهش، اولین مسئله‌ای که منجر به نگرانی شما می‌شود،

مخاطب گزارش و به عبارتی شخصی است که شما گزارش پژوهش را برای او می‌نویسید. در اینجا منظور خواننده گزارش است. خواننده گزارش باید چه کسی باشد؟ شما به عنوان نویسنده، چه خواننده‌ای را در ذهن دارید؟ اشتباه رایجی که مخصوصاً در ابتدای گزارش‌نویسی رخ می‌دهد این است که شما فرض می‌کنید که خواننده، گزارش را ارزیابی می‌کند. در واقع یک ارزیاب، به نیابت از یک شخص فرضی که فردی باهوش است و درباره موضوع مورد مطالعه شما و حوزه تخصصی که شما مورد بررسی قرار داده‌اید، دانشی ندارد، به ارزیابی گزارش می‌پردازد. بنابراین مخاطب گزارش پژوهش به دنبال بررسی این مسئله است که آیا شما به هنگام نوشتن گزارش چنین خواننده‌ای را در ذهن مجسم کرده‌اید و آیا با توجه به این نکته، شروع به نوشتن گزارش کرده‌اید. بنابراین باید اطمینان حاصل کنید که آیا موارد زیر را به هنگام نوشتن گزارش لحاظ کرده‌اید:

- خواننده گزارش را با حوزه مورد مطالعه (مانند روان‌شناسی)، آشنا ساخته‌اید.
- پیش‌زمینه‌ای فراهم کرده‌اید تا خواننده چستی و چرایی تحقیق شما را درک کند.
- بحث‌های گزارش را به روشنی شرح و توسعه داده‌اید.
- اصطلاحات فنی را تعریف کرده‌اید.
- روشی را که برای جمع‌آوری و تحلیل داده‌های پژوهش مورد استفاده قرار داده‌اید، به‌طور مفصل و دقیق توضیح داده‌اید.

به‌طور خلاصه، شما باید برای کسی که در زمینه مورد نظر [روان‌شناسی] تازه‌کار و مبتدی است و دانش کمی در مورد اطلاعات این حوزه دارد، بنویسید. بنابراین، اگر شک دارید که به این امر توجه داشته‌اید، جزئیات را به روشنی بیان کنید.

اگر انجام چنین کاری برایتان دشوار است، بهترین کار این است که گزارش پژوهش توسط فرد باهوشی که در حوزه مورد مطالعه شما دانشی ندارد، مورد مطالعه قرار گیرد. این فرد می‌تواند دوست و یا حتی یک نفر از اعضا خانواده شما باشد. با این اوصاف، سعی کنید گزارش خود را به گونه‌ای بنویسید که اگر چنین شخصی آن را می‌خواند، بتواند گزارش‌تان را درک کند. بنابراین، در صورت امکان، قبل از اینکه گزارش پژوهش خود را منتشر کنید، دوست یا فرد دیگری را به عنوان همیار در نظر بگیرید که گزارش نوشته شده را بخواند و به شما بازخورد دهد (قسمت ۶-۸).

SAQ ۱ ? در کدام قسمت از گزارش، از شما انتظار می‌رود که درباره یافته‌ها و معنی و مفهوم آنها توضیح دهید؟

SAQ ۲ ? کسانی که گزارش پژوهش را مورد ارزیابی قرار می‌دهند، روان‌شناسان حرفه‌ای هستند. این افراد به واسطه تخصص و تجربه‌ای که دارند، پیرامون گزارشی که ارائه داده‌اید، آشنایی و دانش قبلی دارند. بنابراین شما می‌توانید اطمینان داشته باشید که آنها گزارش پژوهش شما را درک کنند. باید گزارش پژوهش را به‌طور تخصصی بنویسید و خواننده گزارش را به مانند یک متخصص بدانید. آیا این نکته درست است یا غلط؟

دانشجویان مجرب و مبتدی و گزارش‌ها

۱-۱

از دانشجویان با توجه به تجربه‌ای که در گزارش‌نویسی دارند، انتظارات متفاوتی می‌رود. زمانی که برای نخستین بار شروع به نوشتن مقاله و گزارش پژوهشی می‌کنید، از شما به عنوان فردی مبتدی و تازه‌کار انتظار چندانی مخصوصاً در بخش‌های مربوط به مقدمه و بحث نمی‌رود. در مراحل اولیه گزارش‌نویسی اساساً انتظار می‌رود که بتوانید کاری را که انجام داده‌اید به خوبی درک کرده باشید و به جنبه‌های کاربردی آن مسلط شده باشید. همچنین با ارائه شواهدی نشان دهید که بر کاری که انجام داده‌اید، اشراف کامل دارید.

در تجارب اولیه گزارش‌نویسی از شما انتظار نمی‌رود که در بخش مقدمه گزارش، به این سؤال که چرا شما این پژوهش را انجام داده‌اید، پاسخ دهید (کادر ۱-۳). گرچه دلایل زیادی برای این مسئله وجود دارد، اما دلیل اصلی این است که مطالعات قبلی که شما در کلاس‌های معمولی خود انجام داده‌اید، در اینجا توجیه‌پذیر نیست. به‌طور کلی چنین تمرین‌های اولیه‌ای به دلیل اهمیت حیاتی آنها در پژوهش انتخاب شده‌اند. بنابراین دور از ذهن است از شما انتظار داشته باشیم، توجیهات قابل قبول پژوهشی برای چنین مطالعاتی ارائه دهید.

به تدریج که شما مسئولیت بیشتری برای تهیه گزارش پژوهش به عهده می‌گیرید، از شما انتظار می‌رود تا توجه بیشتری به اهمیت فعالیت پژوهشی که

انجام می‌دهید، داشته باشید. سپس، بخش انتخاب موضوع و طرح پژوهش حائز اهمیت خواهد بود. در این بخش، از شما انتظار می‌رود بتوانید انتخاب موضوع پژوهش را توجیه کنید. شما باید قادر باشید به ما و دیگران بگویید که چرا چنین پژوهش خاصی را انجام می‌دهید. علاوه بر این نیاز است که توجیهاتی در مورد ارزش نظری- پژوهشی طرح نیز داشته باشید. شما همواره باید به وارد کردن ایده‌های ارزشمند در پژوهش خود عادت کنید تا بتوانید آن را ارتقا دهید، و بر چگونگی هماهنگی و انسجام مطالب موجود در مقدمه مسلط شوید. در اینجا شما باید مراقب مخاطراتی همچون فقدان مواد^۱ (منابع^۲) مناسب و انجام پروژه‌ای که فاقد هیچ توجیه پژوهشی است، باشید. خوب و صریح فکر کردن ضمن پیشرفت کار به شما کمک می‌کند تا از این اشتباهات جلوگیری کنید.

خلاصه قسمت ۱-۱

- ۱ گزارش کار متشکل از مجموعه‌ای از قسمت‌های جدا از هم است و شما باید در گزارش پژوهش خود برای هر یک از این قسمت‌های ویژه اطلاعاتی را گزارش کنید. وظیفه شما در گزارش نویسی این است که به تمامی خوانندگان گزارش خود درخصوص مطالعه‌ای که انجام داده‌اید، اطلاعاتی ارائه دهید.
- ۲ شما باید گزارش پژوهش را برای افرادی بنویسید که چیزی در مورد پژوهش شما یا حوزه روان‌شناسی نمی‌دانند.
- ۳ این بدین معنا است که شما هنگام نوشتن گزارش باید جزئیات دقیق مطالعه خود را ثبت و یافته‌های قبلی در این زمینه را برای خواننده خود فراهم کنید.
- ۴ مطالبات نوشتن گزارش ممکن است با تجاربتان به عنوان یک دانشجوی روان‌شناسی کاربردی متفاوت باشد. به تدریج که پیشرفت می‌کنید باید به این بیندیشید که چگونه ایده‌های خود را به شیوه مناسب بنویسید. به‌طور خاص به این نکته توجه داشته باشید که چگونه می‌توانید استدلال‌های خود را در مقدمه طرح کرده و از آن دفاع کنید.

1. material
2. references

نوشتن گزارش

۱-۲

قبل از انجام پژوهش، شما باید یک ایده‌ی خوب درباره چگونگی انجام آن، دلیل با ارزش بودن پژوهش و چگونگی ارتباط آن با کارهای قبلی انجام شده در این حوزه، داشته باشید. اگرچه شما ایده واقعی در مورد چگونگی انجام پژوهش دارید، اما هیچ دانش دقیقی درباره پیامدهای مطالعه ندارید. می‌توانید مقدمه و روش را قبل از شروع پژوهش، انجام دهید، زیرا این قسمت‌ها موادی را گزارش می‌کنند که شما باید از قبل در موردشان تصمیم گرفته باشید. شما نمی‌توانید بحث و نتیجه‌گیری گزارش را از قبل بنویسید، چرا که این بخش‌ها بستگی به بررسی نتایج پژوهش دارند.

همانطور که در کادر ۱-۲ مشاهده می‌شود، بخش‌های گزارش، به صورت توالی زمانی نوشته شده در بالا توصیف شده است. با این حال من به شما توصیه می‌کنم، قسمت‌های مختلف را آنگونه که در کادر ۱-۲ توصیف شده است، ننویسید. برای بعضی از قسمت‌ها- مانند مقدمه و بحث بهتر است تا بیشتر از قسمت‌های دیگر روی آن فکر کنید و تلاش کنید تا آن را به درستی انجام دهید. ممکن است بخواهید در ابتدای کار روی این قسمت‌ها کار کنید، مطالب سر راست‌تر مانند روش را ترک کنید؛ تا این لحظه علاقه شما به آنچه انجام می‌دهید در پایین‌ترین سطح است. هرگز بحث را تا آخر رها نکنید. من گزارش‌های زیادی از دانشجویان داشته‌ام که بهترین و بیشترین وقت‌شان را به قسمت‌های اولیه گزارش اختصاص داده‌اند و زمانی که به بخش بحث رسیده‌اند، علاقه خود را به آنچه انجام داده‌اند، از دست داده‌اند. به همین دلیل، نتیجه آن یک بحث سرسری بوده و در نتیجه نسبت به زمانی که صرف کرده‌اند، امتیاز کمی کسب کرده‌اند. همیشه به یاد داشته باشید که بحث، بخش کلیدی گزارش است. ارزش واقعی کاری که شما در پژوهش خود انجام می‌دهید، در بحث پژوهش نهفته است. چقدر یافته‌های شما به موجودی دانشی که شما در مقدمه گزارش توصیف می‌کنید، می‌افزاید؟ فرایند کلی پژوهش- نوشتن همه قسمت‌های گزارش- برای روشن شدن و تصریح بحث انجام می‌شود. بنابراین گزارش خود را با در نظر گرفتن این نکته بنویسید (باز هم تأکید می‌کنم که این قسمت بسیار مهم است و نقش مهمی در طراحی پژوهش شما دارد).

سرانجام، با وجود اینکه چکیده، اولین قسمتی است که در مقاله ظاهر می‌شود، بهتر است از نوشتن چکیده تا پایان کار چشم‌پوشی گردد (بنابراین، تصور نوشتن چکیده یک گزارش ناتمام سخت {و اشتباه} است).

SAQ ۳ ? چه قسمتی از یک گزارش می‌تواند - حداقل در مبادی و اصول (پایه) - قبل از انجام مطالعه نوشته شود؟ چرا؟

SAQ ۴ ? قسمت کلیدی گزارش چیست؟

اهمیت استنادات (ارجاعات) در متن

۱-۳

هر زمان که شما مقاله‌ای در روان‌شناسی می‌نویسید، چه گزارش‌های علمی و چه مقالات، باید تمام ادعاهای واقعی^۱ را مستند کنید. ادعای واقعی به‌طور ساده هر چیزی است که بتواند بی‌درنگ خواننده را به این سؤال رهنمون کند که «چه کسی اینها را می‌گوید؟» و «شواهد چیست؟» یک ادعای واقعی، یک ادعا درباره جهانشمولی‌های روان‌شناسی^۲ است و تعداد کمی از این ادعاها غیرقابل انکار و صریح هستند. به عنوان مثال، «مردم می‌خواهند شاد باشند»، «حافظه با بالا رفتن سن رو به زوال می‌رود»، «بچه‌ها تا بزرگسالی رشد می‌کنند». فقط در مورد آخرین جمله شک داریم که درست باشد. مراقب این موضوع باشید که شما به هنگام نوشتن ادعاهای زیادی خواهید داشت و بیشتر اینها نیاز به استناد دارند. از شما انتظار می‌رود که حداقل به خواننده گزارش بگویید که شواهد و استدلالاتی را برای این ادعا ارائه می‌کنید. بنابراین اگر شما ادعایی قوی درباره هر جنبه از روان‌شناسی (هرچند ناچیز) داشته باشید، باید تلاش کنید تا از این ادعا حمایت کنید. به‌طور خاص این بدین معنی است که بیان جملاتی مانند: «احساسات با توانایی استدلال منطقی تداخل پیدا می‌کنند» یا «اضطراب تأثیر پیام متقاعدکننده را افزایش می‌دهد» قابل قبول نیستند. در صورتی که، جملاتی مانند: «احساسات با توانایی استدلال منطقی تداخل پیدا می‌کنند» (داویر، ۱۹۷۲) و «اضطراب تأثیر پیام

1. factual assertions
2. psychological universe

متقاعدکننده را افزایش می‌دهد» (دال و استانت، ۲۰۰۹) که به صورت مستند بیان شده‌اند، قابل قبول هستند.

مراجع یا استنادات، روش‌های برتری برای اثبات ادعاهای واقعی در روان‌شناسی هستند، زیرا مرجع پاسخ‌گویی مستقیم به این سؤال را که چه کسی چنین ادعای کرده است، را فراهم می‌کند. اگر خواننده بخواهد، می‌تواند منابع ارجاع داده شده را جستجو کند تا ببیند آیا واقعاً آنچه را که شما ادعا می‌کنید، در آن منابع آورده شده است. همچنین در هر جا که لازم باشد، شما باید به منبعی (حداقل یک نام و سال) برای تمام یافته‌ها، تعاریف و نقل‌قول‌هایتان استناد کنید؛ حتی اگر شما این استنادها را قبلاً به کار برده باشید. در هر زمانی باید مشخص باشد که از کدام نویسنده و از کدام قسمت از کار او استفاده شده است. برای مثال:

کوپرا (۲۰۰۶) نشان داد که احساسات در توانایی استدلال منطقی شرکت‌کنندگان اختلال ایجاد می‌کند. با این وجود، میزان تأثیرگذاری بر شرکت‌کنندگان زن بیشتر از شرکت‌کنندگان مرد بود. در عوض عملکرد بالاتر زنان نسبت به مردان، هنگام برانگیختگی عاطفی مثبت بود. بر پایه این داده‌ها و یافته‌های قبلی (لگ، ۱۹۹۹) او ادعا کرد که «این دیدگاه سنتی که احساسات توانایی منطقی زنان و نه مردان را مختل می‌سازد، غیرقابل دفاع است» (کوپرا، ۲۰۰۶، صفحات ۱۳-۱۲).

من نمی‌توانم به اندازه کافی در مورد اهمیت استناد منابع در نگارش علمی تأکید کنم. شما می‌توانید در مورد چگونگی منبع‌دهی در روان‌شناسی در فصل ۸ این کتاب به مطالب بیشتری دست یابید. در گزارش‌تان و در واقع در هر جایی که در مورد ادعایی در روان‌شناسی مطلبی می‌نویسید، باید مستندسازی کنید و به منبع آن اشاره کنید.

در اکثر اوقات شما برای انجام پژوهش منابعی را مطالعه خواهید کرد. به تدریج که پیشرفت می‌کنید از شما انتظار می‌رود تا برحسب مطالعات‌تان پیرامون حوزه مورد بحث از منابع به روزتری استفاده کنید. شما در قسمت ۵-۱ می‌توانید توصیه‌هایی در مورد چگونگی جمع‌آوری منابع بیابید.

در روان‌شناسی نباید هرگز درباره جنبه خاصی از جهانشمولی‌های روان‌شناسی، ادعایی را مطرح کنید. بنابراین شما باید همیشه تلاش کنید تا در مورد دیدگاه‌هایتان و هر آنچه که در گزارش می‌نویسید، مستندسازی کنید. در حقیقت

شما باید همیشه تلاش کنید تا فرضیه‌های تجربی را مخصوصاً هنگامی که مجرب‌تر می‌شوید، تصدیق و توجیه کنید.

اگر عبارتی را در متن گزارش خود بیاورید که منجر به طرح این سؤال در ذهن خواننده شود که «چه کسی آن را گفته است؟»، شما باید چه کاری انجام دهید؟ SAQ ۵ ?

خلاصه قسمت ۲-۱ تا ۳-۱

۱ بخش بحث، قسمت کلیدی گزارش است. بحث چیزی است که شما با آن ارزش پژوهش خود را نشان می‌دهید و با آن کاربرد یافته‌های پژوهش خود را ارزیابی می‌کنید. شما هنگامی که گزارشی را می‌نویسید، باید وقت خود را به گونه‌ای تنظیم کنید که بتوانید تفکر و توجه کافی به این بخش اختصاص دهید. ۲ هنگام نوشتن گزارش از شما انتظار می‌رود تا تمامی ادعاهای واقعی خود را ترجیحاً با استفاده از منابع موجود، مستند کنید.

گزارش عملی و مقاله پژوهشی

۱-۴

تا اینجای کتاب، شما را با الزامات اساسی یک گزارش آشنا کردم و ایده‌هایی را برای چگونگی نوشتن آن بیان کردم. با این حال سؤالاتی همچون سؤالات زیر خوب و آموزنده‌اند: چرا گزارش پژوهش به این شکل است؟ چرا در چند بخش ارائه می‌شود؟ چرا این چند بخش با نظم خاصی ارائه می‌شود؟ چرا در چنین موادی باید ذکر محدودیت شود؟ محدودیت‌ها در کدام قسمت از گزارش پژوهش ذکر می‌شوند؟ و محدودیت‌ها چگونه بیان می‌شوند؟ پاسخ به این سؤالات نیازمند این است که شما کارکرد گزارش پژوهش را در **زمینه پژوهشی** خود بدانید.

آن دسته از شما که قبل از این مقاله نوشته‌اید، ممکن است در برخی از قسمت‌های مقاله خود سردرگم شده باشید و همچنین با فرمت و قوانینی که به نظر شما سفت و سخت، محدودکننده، نهی‌کننده و حتی شاید مستبدانه به نظر می‌رسند، روبرو شده باشید. دلیل اصلی این امر این است که شما گزارش را در یک محیط ناآشنا و نامتناسب می‌بینید. برای همین، گزارش در درجه اول یک ابزار پژوهش است. جایگاه طبیعی آن مجله‌های علمی است. قوانین و کنوانسیون‌هایی

که دولت با هدف ارائه خدمت آنها را تصویب می‌کند. در موقعیت‌های آموزشی، فهم این کنوانسیون‌ها اغلب دشوار است؛ زیرا شما گزارش جداشده - حداقل در ابتدا - از عملکرد اصلی‌اش را در اختیار دارید.

یک مجله چیست؟ من به عنوان یک دانشجوی کارشناسی تازه‌کار، زمانی برای اولین بار با این اصطلاح برخورد کردم که مجلات در کتابخانه دسته‌بندی شده بودند و من از آنها برای شروع اولین گزارش عملی‌ام استفاده کردم و نمی‌دانستم دیگران در آن مورد چگونه فکر می‌کنند. در کتابخانه سرگردان و حیران بودم و تلاش می‌کردم تا بفهمم از چه روش‌هایی می‌توان یک مجله را از یک کتابی که در یک قفسه است، متمایز کرد. برای من یک مجله مانند یک کتاب قدیمی گرد و خاکی یا دست‌نوشته‌ای بود که توسط ویکتوریا در مسافرت کنگو و یا در انتظار رسیدن به مفکینگ^۱ (نام شهر) نوشته شده و در قفسه نگه داشته شده بود. کاری که روانشناس انجام می‌دهد فراتر از توضیحات من است. البته، من اکنون بهتر فهمیده‌ام که نشریات دانشگاهی مهم‌ترین و اصلی‌ترین روشی است که از طریق آن محققان کارشان را به یکدیگر اطلاع می‌دهند و بنابراین ابزار و مکانی برای درک دانش علمی فراهم می‌کنند. مجلات شامل گزیده‌ای از بهترین مقاله‌هایی هستند که برای آنها ارسال شده و و به صورت چاپی یا الکترونیکی، در دوره‌های منظم منتشر می‌شوند (و بنابراین بعضی اوقات به عنوان نشریات دوره‌ای معرفی می‌شوند).

یک مقاله موجود در مجله به افرادی که به ماهیت، هدف و کاربرد کار محقق علاقه‌مند هستند، هر چند مختصر اما به روشنی اطلاع‌رسانی می‌کند. برای نیل به این هدف، یک ایده کلی که بخش‌های اطلاعاتی مورد نیاز را تعریف می‌کنند در کادر ۱-۵ آمده است. استفاده از این فرمت باید برای خوانندگان این امکان را فراهم سازد که با سرعت و با حداقل تلاش بفهمند که آیا کار گزارش شده مورد علاقه آنها است و همچنین بتوانند اطلاعات هر بخشی را که بدان نیاز دارند، را بیابند. ایده‌آل و مطلوب این است که خوانندگان بر اساس توصیفاتی که شما در گزارش خود ارائه داده‌اید، بتوانند پژوهش شما را دوباره انجام دهند (عملی که ما آن را تکرارپذیری پژوهش می‌نامیم).

برای انتقال روشن، دقیق، مؤثر و مختصر اطلاعات به افراد علاقه‌مند، قراردادهایی برای ساختار گزارش طراحی شده است. قواعد زیادی وجود دارد که

1. Mafeking